HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

26 mai 2011 *

În cauza C-485/07,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Centrale Raad van Beroep (Țările de Jos), prin decizia din 1 noiembrie 2007, primită de Curte la 5 noiembrie 2007, în procedura

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen

împotriva

H. Akdas,

H. Agartan,

Z. Akbulut,

* Limba de procedură: olandeza.

M. Bas,

K. Yüzügüllüer,

E. Keskin,

C. Topaloglu,

A. Cubuk,

S. Sariisik,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnii J.-J. Kasel (raportor), A. Borg Barthet și M. Ilešič și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 21 octombrie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, de domnul F. Keunen și de doamna I. Eijkhout, în calitate de agenți;

— pentru domnul Akdas, de C. de Roy van Zuydewijn, advocaat;

— pentru domnul Agartan, de D. Schaap, advocaat;

— pentru domnul Bas, de N. Türkkol, advocaat;

— pentru guvernul olandez, de doamnele C. Wissels, C. ten Dam și M. Noort, în calitate de agenți;

— pentru guvernul Regatului Unit, de doamna Z. Bryanston-Cross, în calitate de agent, asistată de domnii J. Coppel și T. Ward, barristers;

— pentru Comisia Europeană, de domnii M. van Beek și V. Kreuschitz, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 9 din Acordul de asociere dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia, semnat la 12 septembrie 1963 la Ankara de Republica Turcia, pe de o parte, precum și de statele membre ale CEE și de Comunitate, pe de altă parte, și care a fost încheiat, aprobat și confirmat în numele acesteia din urmă prin Decizia 64/732/CEE a Consiliului din 23 decembrie 1963 (JO 1964, 217, p. 3685, Ediție specială, 11/vol. 1, p. 10, denumit în continuare „acordul de asociere"), a articolului 59 din Protocolul adițional semnat la 23 noiembrie 1970 la Bruxelles și încheiat, aprobat și confirmat în numele Comunității prin Regulamentul (CEE) nr. 2760/72 al Consiliului din 19 decembrie 1972 (JO L 293, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 1, p. 37, denumit în continuare „protocolul adițional"), precum și a articolului 3 alineatul (1) și a articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 a Consiliului de asociere din 19 septembrie 1980 de aplicare a regimurilor de securitate socială ale statelor membre ale Comunităților Europene în privința lucrătorilor turci și a membrilor familiilor acestora (JO 1983, C 110, p. 60, denumită în continuare „Decizia nr. 3/80").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (denumit în continuare „Uwv"), pe de o parte, și domnul Akdas și alți opt foști lucrători migranți turci, pe de altă parte, în legătură cu retragerea unei prestații care completează pensia de invaliditate (denumită în continuare „prestația complementară") care le-a fost plătită acestora în temeiul reglementării olandeze.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

Asocierea CEE-Turcia

— Acordul de asociere

3 Conform articolului 2 alineatul (1), acordul de asociere are drept scop să promoveze consolidarea continuă și echilibrată a relațiilor comerciale și economice dintre părțile contractante, inclusiv în domeniul forței de muncă, prin realizarea treptată a liberei circulații a lucrătorilor (articolul 12 din acordul de asociere), ca și prin eliminarea restricțiilor privind libertatea de stabilire (articolul 13 din acordul menționat) și libera prestare a serviciilor (articolul 14 din același acord), pentru a îmbunătăți nivelul de trai al poporului turc și pentru a facilita ulterior aderarea Republicii Turcia la Comunitate (al patrulea considerent al preambulului și articolul 28 din acest acord).

4 În acest scop, acordul de asociere cuprinde o etapă pregătitoare, care permite Republicii Turcia să își consolideze economia cu ajutorul Comunității (articolul 3 din acest acord), o etapă tranzitorie, pe parcursul căreia se asigură instituirea treptată a unei uniuni vamale și apropierea politicilor economice (articolul 4 din acordul menționat), și o etapă definitivă, care se întemeiază pe uniunea vamală și presupune consolidarea coordonării politicilor economice ale părților contractante (articolul 5 din același acord).

5 Articolul 6 din acordul de asociere are următorul cuprins:

„Pentru a asigura punerea în aplicare și dezvoltarea treptată a regimului de asociere, părțile contractante se întrunesc în cadrul unui consiliu de asociere care acționează în limitele atribuțiilor pe care i le conferă acordul.” [traducere neoficială]

6 Potrivit articolului 8 din acordul de asociere, cuprins în titlul II din acesta, intitulat „Punerea în aplicare a etapei tranzitorii”:

„Pentru realizarea obiectivelor enunțate la articolul 4, Consiliul de asociere stabilește, înainte de începutul etapei tranzitorii și în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 1 din protocolul provizoriu, condițiile, normele și ritmul de punere în aplicare a dispozițiilor din domeniile prevăzute de [Tratatul CE], care urmează să fie luate în considerare, în special cele menționate în prezentul titlu, precum și orice clauză de salvgardare care s-ar dovedi utilă.” [traducere neoficială]

7 Articolul 9 din acordul de asociere, cuprins în același titlu II din acord, are următorul cuprins:

„Părțile contractante recunosc că, în domeniul de aplicare al acordului și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale care ar putea fi instituite în aplicarea articolului 8, se interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate, în conformitate cu principiul prevăzut la articolul [12 CE].” [traducere neoficială]

8 Articolul 12 din acordul de asociere, care face parte de asemenea din titlul II din acord, capitolul 3, intitulat „Alte dispoziții cu caracter economic”, prevede:

„Părțile contractante convin să se inspire din articolele [39 CE], [40 CE] și [41 CE] pentru a realiza treptat libera circulație a lucrătorilor între acestea.” [traducere neoficială]

9 Potrivit articolului 22 alineatul (1) din acordul de asociere:

„Pentru realizarea obiectivelor stabilite de acord și în cazurile prevăzute de acesta, Consiliul de asociere dispune de putere de decizie. Fiecare dintre cele două părți are obligația de a lua măsurile pe care le presupune executarea deciziilor adoptate. [...]” [traducere neoficială]

— Protocolul adițional

10 Protocolul adițional, care, conform articolului 62 din acesta, face parte integrantă din acordul de asociere, stabilește condițiile, modalitățile și ritmurile de realizare a etapei tranzitorii prevăzute la articolul 4 din acordul menționat.

11 Titlul II din protocolul adițional este intitulat „Circulația persoanelor și a serviciilor”, iar capitolul I din acesta privește „[l]ucrătorii”.

12 Articolul 36 din protocolul adițional, care face parte din capitolul I, prevede că libera circulație a lucrătorilor între statele membre ale Comunității și Turcia se va realiza treptat, conform principiilor enunțate la articolul 12 din acordul de asociere, între sfârșitul celui de al doisprezecelea an și sfârșitul celui de al douăzeci și doilea an de la data intrării în vigoare a acestuia, iar Consiliul de asociere va decide cu privire la modalitățile necesare în acest scop.

13 Articolul 39 din protocolul adițional are următorul cuprins:

„(1) Înainte de sfârșitul primului an după intrarea în vigoare a prezentului protocol, Consiliul de asociere adoptă dispoziții în materie de securitate socială în favoarea lucrătorilor care au cetățenie turcă care se deplasează în interiorul Comunității și a familiilor acestora care locuiesc în interiorul Comunității.

(2) Aceste dispoziții permit lucrătorilor de cetățenie turcă, pe baza modalităților care urmează să fie stabilite, cumulul perioadelor pentru care aceștia au plătit contribuții de asigurări sociale și au lucrat cu contract de muncă în diferite state membre în ceea ce privește pensiile pentru limită de vârstă, de urmaș și de invaliditate, precum și îngrijirile medicale ale lucrătorului și ale familiei sale care au reședința în interiorul Comunității. Aceste dispoziții nu stabilesc obligația pentru statele membre ale Comunității de a lua în considerare perioadele îndeplinite de lucrător în Turcia.

(3) Dispozițiile menționate anterior trebuie să permită plata alocațiilor familiale în cazul în care familia lucrătorului are reședința în interiorul Comunității.

(4) Pensiile pentru limită de vârstă, de urmaș și de invaliditate, dobândite în temeiul dispozițiilor adoptate prin aplicarea alineatului (2), trebuie să poată fi transferate în Turcia.

(5) Dispozițiile prezentului articol nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor care decurg din acordurile bilaterale existente între Turcia și statele membre ale Comunității, în măsura în care acestea prevăd un regim mai favorabil resortisanților turci." [traducere neoficială]

14 Articolul 59 din protocolul adițional prevede:

„În domeniile acoperite de prezentul protocol, Turcia nu poate beneficia de un tratament mai favorabil decât cel pe care statele membre și-l acordă reciproc în temeiul [Tratatului CE]." [traducere neoficială]

Decizia nr. 3/80

15 Decizia nr. 3/80, adoptată de Consiliul de asociere în temeiul articolului 39 din protocolul adițional, urmărește coordonarea regimurilor de securitate socială ale statelor membre pentru ca lucrătorii turci angajați sau care au fost angajați în unul sau în mai multe state membre ale Comunității, precum și membrii familiilor acestor lucrători și urmașii acestora să beneficieze de prestații în ramurile tradiționale ale securității sociale. În acest scop, dispozițiile acestei decizii reiau, în esență, anumite dispoziții ale Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO L 149, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 26).

16 Potrivit articolului 2 din Decizia nr. 3/80, intitulat „Domeniul de aplicare personal”:

„Prezenta decizie se aplică:

— lucrătorilor care fac sau au făcut obiectul legislației unuia sau mai multor state membre și care sunt resortisanți turci;

— membrilor de familie ai acestor lucrători, care își au reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre;

— urmașilor acestor lucrători.” [traducere neoficială]

17 Articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80, intitulat „Egalitatea de tratament” și care reia textul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, prevede:

„Persoanele cu reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre, cărora li se aplică dispozițiile prezentei decizii, se supun acelorași obligații și beneficiază de legislația oricărui stat membru în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat, sub rezerva dispozițiilor speciale ale prezentei decizii.” [traducere neoficială]

18 Articolul 4 din Decizia nr. 3/80, intitulat „Domeniul de aplicare material”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Prezenta decizie se aplică tuturor legislațiilor privind ramurile de securitate socială care se referă la:

(a) prestații de boală și de maternitate;

b) prestații de invaliditate, inclusiv cele destinate menținerii sau îmbunătățirii capacității de obținere a unor venituri;

(c) prestații pentru limită de vârstă;

(d) prestații de urmaș;

(e) prestații pentru accidente de muncă și boli profesionale;

(f) ajutoare de deces;

(g) ajutoare de șomaj;

(h) prestații familiale.

Prezenta decizie se aplică tuturor regimurilor de securitate socială generale și speciale, de tip contributiv sau necontributiv […]" [traducere neoficială]

19 Articolul 6 din Decizia nr. 3/80, intitulat „Renunțarea la clauzele de reședință […]" și care corespunde articolului 10 din Regulamentul nr. 1408/71, la alineatul (1) primul paragraf, prevede următoarele:

„Cu excepția cazurilor în care prezenta decizie prevede altfel, prestațiile în numerar pentru invaliditate, limită de vârstă sau cele de urmaș, precum și indemnizațiile pentru accidente de muncă sau boli profesionale, dobândite în conformitate cu legislația unuia sau mai multor state membre, nu pot face obiectul niciunei reduceri, modificări, suspendări, retrageri sau confiscări, dat fiind că beneficiarul își are reședința în Turcia sau pe teritoriul unui alt stat membru decât cel în care își are sediul instituția responsabilă pentru plată." [traducere neoficială]

20 Titlul III din Decizia nr. 3/80, intitulat „Dispoziții speciale privind diferite categorii de prestații", conține dispoziții de coordonare inspirate din Regulamentul nr. 1408/71, referitoare, printre altele, la prestațiile de invaliditate, pentru limită de vârstă și deces (pensii).

21 Potrivit articolului 32 din Decizia nr. 3/80:

„Turcia și Comunitatea adoptă, fiecare în ceea ce o privește, măsurile pe care le impune aplicarea dispozițiilor prezentei decizii." [traducere neoficială]

22 La 8 februarie 1983, Comisia Comunităților Europene a prezentat o Propunere de Regulament (CEE) al Consiliului de punere în aplicare, în Comunitatea Economică Europeană, a Deciziei nr. 3/80 (JO C 110, p. 1), potrivit căreia aceasta „se aplică în Comunitate" (articolul 1) și care stabilește „normele de aplicare complementare" ale acestei decizii.

23 În prezent, această propunere nu a determinat însă adoptarea unui regulament al Consiliului Uniunii Europene.

Regulamentul nr. 1408/71

24 Articolul 3, intitulat „Egalitatea de tratament", din Regulamentul nr. 1408/71 prevede la alineatul (1):

„Persoanele cu reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre, cărora li se aplică dispozițiile prezentului regulament, se supun acelorași obligații și beneficiază de legislația oricărui stat membru în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat, sub rezerva dispozițiilor speciale ale prezentului regulament."

25 Articolul 4 alineatele (1) și (2) din regulamentul menționat definește domeniul de aplicare materială al acestuia în termenii următori:

„(1) Prezentul regulament se aplică tuturor legislațiilor referitoare la ramurile de securitate socială care se referă la:

(a) prestații de boală și de maternitate;

(b) prestații de invaliditate, inclusiv cele destinate menținerii sau îmbunătățirii capacității de obținere a unor venituri;

(c) prestații pentru limită de vârstă;

(d) prestații de urmaș;

(e) prestații pentru accidente de muncă și boli profesionale;

(f) ajutoare de înmormântare;

(g) ajutoare de șomaj;

(h) prestații familiale.

(2) Prezentul regulament se aplică tuturor regimurilor de securitate socială generale și speciale, de tip contributiv sau necontributiv […]"

26 Articolul 1 punctul 2 din Regulamentul (CEE) nr. 1247/92 al Consiliului din 30 aprilie 1992 de modificare a Regulamentului nr. 1408/71 (JO L 136, p. 1), intrat în vigoare la 1 iunie 1992, a adăugat, la articolul 4 din acesta din urmă, un alineat (2a) care are următorul cuprins:

„Prezentul regulament se aplică și prestațiilor speciale necontributive, care sunt acordate în baza unei legislații sau a unor regimuri diferite de cele prevăzute la alineatul (1) sau care sunt excluse în temeiul alineatului (4), dacă aceste prestații sunt destinate:

(a) fie să acopere, cu titlu suplimentar, complementar sau accesoriu, riscurile care corespund ramurilor de securitate socială prevăzute la alineatul (1) literele (a)-(h) sau

(b) să asigure numai o protecție specifică a persoanelor cu handicap.”

27 Articolul 1 punctul 2 din Regulamentul nr. 647/2005 a modificat articolul 4 alineatul (2a) menționat, care, din acel moment, prevede:

„Prezentul articol se aplică prestațiilor speciale în numerar cu caracter necontributiv, acordate conform unei legislații care, prin domeniul de aplicare personal, obiectivele și/sau condițiile de eligibilitate, posedă atât caracteristicile legislației în domeniul securității sociale la care se face referire la alineatul (1), cât și cele de asistență socială.

Se înțelege prin «prestații speciale în numerar cu caracter necontributiv» prestațiile:

(a) care sunt destinate:

(i) acoperirii, cu titlu suplimentar, subsidiar sau de înlocuire, a riscurilor corespunzătoare sectoarelor securității sociale menționate la alineatul (1) și asigurării, celor interesați, a unui venit minim de subzistență luându-se în considerare mediul economic și social din statul membru respectiv

sau

(ii) numai asigurării protecției specifice persoanelor cu handicap, fiind strâns legate de mediul social al acestor persoane în statul membru respectiv și

(b) care sunt finanțate exclusiv din contribuții fiscale obligatorii destinate acoperirii cheltuielilor publice generale și ale căror condiții de atribuire și modalități de calcul nu depind de nicio contribuție din partea beneficiarilor. Cu toate acestea, prestațiile acordate pentru a suplimenta o prestație contributivă nu se consideră, din acest motiv, prestații contributive și

(c) care sunt enumerate la anexa IIa."

28 Potrivit articolului 10 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 1408/71:

„Dacă prezentul regulament nu prevede altceva, prestațiile de invaliditate, de limită de vârstă sau de urmaș în numerar, indemnizațiile pentru accidente de muncă sau boli profesionale și ajutoarele de deces obținute în temeiul legislației unuia sau mai multor state membre nu sunt supuse niciunei reduceri, modificări, suspendări, retrageri sau confiscări pe motiv că beneficiarul are reședința pe teritoriul altui stat membru decât cel în care se află instituția debitoare."

29 Articolul 1 punctul 4 din Regulamentul nr. 1247/92 a introdus de asemenea în Regulamentul nr. 1408/71 un nou articol 10a, al cărui alineat (1) are următorul cuprins:

„Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 10 și titlului III, persoanele cărora li se aplică prezentul regulament beneficiază de prestațiile speciale necontributive în numerar prevăzute la articolul 4 alineatul (2a) numai pe teritoriul statului membru în care își au domiciliul, în conformitate cu legislația statului respectiv, cu condiția ca aceste prestații să fie enumerate în anexa IIa. Aceste prestații se acordă de către și pe cheltuiala instituției de la locul de reședință."

30 Articolul 1 punctul 5 din Regulamentul nr. 647/2005 a modificat alineatul (1) al articolului 10a menționat, care din acel moment prevede:

„Dispozițiile articolului 10 și ale titlului III nu se aplică prestațiilor speciale în numerar cu caracter necontributiv menționate la articolul 4 alineatul (2a). Persoanele cărora li se aplică prezentul regulament beneficiază de aceste prestații exclusiv pe teritoriul statului membru în care ele își au reședința și în conformitate cu legislația acestui stat, cu condiția ca aceste prestații să fie menționate în anexa IIa. Prestațiile sunt plătite și suportate de instituția locului de reședință."

31 Potrivit articolului 2 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1247/92:

„(1) Aplicarea articolului 1 nu poate avea ca efect eliminarea prestațiilor care erau acordate anterior intrării în vigoare a prezentului regulament de instituțiile competente ale statelor membre în temeiul titlului III din Regulamentul […] nr. 1408/71 și în privința cărora se aplică articolul 10 din acest din urmă regulament.

(2) Aplicarea articolului 1 nu poate avea ca efect respingerea cererii privind o prestație specială cu caracter necontributiv, acordată cu titlu de prestație care completează o pensie, introdusă de persoana interesată care îndeplinea condițiile de acordare a prestației respective înaintea intrării în vigoare a prezentului regulament, chiar dacă are reședința pe teritoriul unui stat membru diferit de statul competent, cu condiția ca cererea de acordare a prestației să fie formulată în termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului regulament." [traducere neoficială]

32 Normele de aplicare a Regulamentului nr. 1408/71 au fost stabilite prin Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 (JO L 74, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 74).

Reglementarea națională

33 În Țările de Jos, Legea privind regimul general al asigurării pentru incapacitatea de muncă (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, denumită în continuare „WAO"), în vigoare din anul 1996, prevede asigurarea lucrătorilor salariați pentru incapacitatea de muncă.

34 Legea privind suplimentele (Toeslangenwet) din 6 noiembrie 1986 (denumită în continuare „TW"), intrată în vigoare la 1 ianuarie 1987, urmărește să acorde persoanelor care primesc, în temeiul unei asigurări sociale precum cea pusă în aplicare de WAO (pe baza aceluiași temei precum, în special, asigurarea pentru șomaj, asigurarea de sănătate și asigurarea pentru accidentele de muncă), o alocație de pierdere a salariului inferioară salariului minim, prestația complementară destinată a aduce venitul de înlocuire al acestora la un nivel care, în cuantum maxim, atinge nivelul salariului minim în vigoare în Țările de Jos. La data faptelor în litigiu în acțiunea principală, această prestație complementară era plafonată la 30 % din salariul minim, astfel încât persoanele care aveau dreptul la aceasta și care primeau o alocație de invaliditate mai mică de 70 % din salariul minim aveau un venit inferior în raport cu acesta. Uwv stabilește, la cererea persoanei vizate, existența unui drept la supliment în temeiul TW.

35 Legea privind limitarea transferului alocațiilor (Wet beperking export uitkeringen) din 27 mai 1999 (denumită în continuare „BEU") a introdus în cuprinsul TW un nou articol 4 a, al cărui alineat 1 prevede că o persoană care îndeplinește condițiile pentru a beneficia de alocații în temeiul acestei din urmă legi nu are dreptul la acestea în

perioada în care nu are reședința în Țările de Jos. Se precizează că transferul prestațiilor în cauză este posibil numai în măsura în care o convenție bilaterală încheiată cu statul de reședință al persoanei interesate garantează buna aplicare a reglementării olandeze.

36 Astfel cum rezultă din expunerea de motive a BEU, această modificare a TW urmărea să înlocuiască principiul personalității cu principiul teritorialității în vederea îmbunătățirii condițiilor de monitorizare a alocațiilor plătite beneficiarilor cu reședința în străinătate. În acest context, legiuitorul olandez a invocat deopotrivă în susținerea modificării menționate natura prestației complementare destinate să asigure minimul vital în Țările de Jos și faptul că finanțarea acesteia este asigurată prin bugetul de stat.

37 Modificarea sus-menționată a TW a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2000.

38 Cu toate acestea, a fost instituit un regim tranzitoriu în temeiul căruia persoanelor care, în ziua precedentă intrării în vigoare a noii reglementări, au dreptul la alocațiile prevăzute de TW și care, la acea dată, nu au reședința în Țările de Jos:

„1° li se plătește [integral] suma la care ar avea dreptul dacă ar locui în Țările de Jos în cursul primului an de la data intrării în vigoare a acestei legi [respectiv anul 2000];

2° li se plătesc două treimi din suma la care ar avea dreptul dacă ar locui în Țările de Jos în cursul celui de al doilea an de la data intrării în vigoare a acestei legi [respectiv anul 2001];

3° li se plătește o treime din suma la care ar avea dreptul dacă ar locui în Țările de Jos în cursul celui de al treilea an de la data intrării în vigoare a acestei legi [respectiv anul 2002]".

39 Pentru anii următori, prestația este eliminată în privința persoanelor care nu au reședința în Țările de Jos.

40 Regulamentul nr. 647/2005 a adăugat TW, astfel cum a fost modificată în anul 2000 de BEU, în lista din anexa IIa la Regulamentul nr. 1408/71, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1247/92, a prestațiilor speciale cu caracter necontributiv în sensul articolului 4a din Regulamentul nr. 1408/71, în privința cărora nu se aplică obligația de transfer prevăzută la articolul 10 din Regulamentul nr. 1408/71, în conformitate cu articolul 10a din acest din urmă regulament.

41 Prin urmare, în cuprinsul TW, s-a adăugat, cu efect de la 7 decembrie 2006, o nouă dispoziție tranzitorie în favoarea persoanelor care nu au reședința în Țările de Jos, ci în alt stat membru al Uniunii Europene, într-un stat al Spațiului Economic European sau în Elveția, în temeiul căreia acestor persoane, în măsura în care au dreptul la alocații în temeiul articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, în ziua anterioară intrării în vigoare a Regulamentului nr. 647/2005,

— li se plătește, în anul 2007, suma integrală la care ar avea dreptul dacă ar locui în Țările de Jos;

— li se plătesc, în anul 2008, două treimi din suma la care ar avea dreptul dacă ar locui în Țările de Jos;

— li se plătește, în anul 2009, o treime din suma la care ar avea dreptul dacă ar locui Țările de Jos.

42 În privința persoanelor respective, prestația este eliminată în întregime începând cu 1 ianuarie 2010.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

43 Din decizia de trimitere rezultă că intimații din acțiunea principală sunt resortisanți turci care au desfășurat pentru o anumită perioadă activități salariate în Țările de Jos.

44 Întrucât au fost afectați de invaliditate, anterior anului 2000, aceștia au solicitat și au obținut beneficiul unei alocații în temeiul WAO, plătită de statul olandez.

45 Întrucât cuantumul alocației respective era inferior salariului minim, intimații din acțiunea principală au obținut de asemenea, în temeiul TW în versiunea sa în vigoare în anul 2000, plata prestației complementare care era destinată să le asigure un venit al cărui nivel este cel mai apropiat posibil de salariul minim.

46 Din cauza incapacității fizice de a continua să lucreze, intimații din acțiunea principală au revenit ulterior în Turcia, în cadrul familiilor lor, menținând beneficiul celor două prestații, în temeiul articolului 39 alineatul (4) din protocolul adițional. Plata a fost efectuată întotdeauna sub forma unui vărsământ unic, în care nu se

realiza nicio deosebire între cuantumul pensiei de invaliditate și cuantumul prestației complementare.

47 Ca urmare a modificării TW, realizată prin BEU, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2000, autoritățile olandeze competente au decis, în temeiul regimului tranzitoriu menționat la punctul 38 din prezenta hotărâre, eliminarea progresivă, până la concurența unei treimi pentru fiecare an, începând cu 1 ianuarie 2001, a prestației complementare care le era plătită până în acel moment.

48 Intimații din acțiunea principală au formulat acțiuni împotriva acestei eliminări progresive.

49 Prin decizia din 14 martie 2003, Centrale Raad van Beroep a considerat că eliminarea respectivă încălca obligația de a permite transferul prestațiilor, prevăzută la articolul 5 alineatul 1 din Convenția 118 privind egalitatea de tratament dintre cetățenii proprii și cetățenii străini în materia securității sociale, adoptată la Geneva la 28 iunie 1964 de Organizația Internațională a Muncii (denumită în continuare „Convenția 118 a OIM").

50 În aceste condiții, la 18 august 2003, Uwv a decis să acorde intimaților din acțiunea principală o prestație complementară completă pentru perioada 1 ianuarie 2001-30 iunie 2003. În schimb, începând cu 1 iulie 2003, plata acestei prestații a fost eliminată definitiv.

51 Contestațiile introduse de intimații din acțiunea principală împotriva acestor decizii de eliminare au fost respinse.

52 Prin hotărârile din 19 martie 2004 și din 23 august 2004, Rechtbank te Amsterdam a declarat întemeiate acțiunile jurisdicționale introduse de intimații din acțiunea principală și a anulat deciziile respective, considerând că eliminarea prestației complementare de care aceștia beneficiau este incompatibilă nu numai cu articolul 5 alineatul 1 din Convenția 118 a OIM, ci și cu articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 și cu principiul nediscriminării pe motiv de cetățenie, prevăzut la articolul 14 din Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO"), coroborat cu articolul 1 din Protocolul adițional la Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnat la Paris la 20 martie 1952 (denumit în continuare „primul protocol adițional") și cu articolul 26 din Pactul internațional privind drepturile civile și politice, adoptat la 16 decembrie 1966 de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite și intrat în vigoare la 23 martie 1976.

53 În aceste condiții, Uwv a declarat apel împotriva acestor hotărâri la Centrale Raad van Beroep.

54 După ce a constatat, similar Rechtbank te Amsterdam și în lipsa contestării de către părțile în litigiul care i-a fost dedus judecății, că prestația complementară plătită în temeiul WAO, a cărei acordare nu depinde de o apreciere individuală a necesităților cu caracter personal ale solicitantului, trebuie asimilată unei prestații de invaliditate în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (b) din Decizia nr. 3/80 și intră astfel în domeniul de aplicare material al acesteia, Centrale Raad van Beroep ridică însă problema, pe de o parte, a efectului direct și a domeniului de aplicare al articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din această decizie, în măsura în care interdicția clauzelor de reședință prevăzută în această dispoziție este absolută, deși, după data adoptării deciziei respective, Regulamentul nr. 1408/71 a fost modificat în sensul că aceeași interdicție nu se aplică, în anumite condiții, în cazul prestațiilor speciale cu caracter necontributiv.

55 Pe de altă parte, instanța de trimitere exprimă anumite îndoieli cu privire la interpretarea principiului nediscriminării pe motiv de cetățenie în cadrul asocierii CEE-Turcia.

56 În această privință, după cum Rechtbank te Amsterdam s-a pronunțat deja, norma privind egalitatea de tratament, prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80, nu ar putea fi invocată în mod util în speță, întrucât această dispoziție se aplică numai „persoanelor cu reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre", în timp ce intimații din acțiunea principală au în prezent reședința în Turcia. Cu toate acestea, din articolul 9 din acordul de asociere ar rezulta o concluzie diferită, întrucât acesta nu prevede o condiție similară.

57 Părțile din acțiunea principală nu contestă că acest din urmă articol are efect direct. În plus, potrivit unei jurisprudențe constante, acesta interzice nu numai discriminările directe pe motiv de cetățenie, ci și orice forme disimulate de discriminare care, prin aplicarea altor criterii de diferențiere, conduc, în fapt, la același rezultat.

58 În speță, Centrale Raad van Beroep relevă existența a două forme diferite de distincție indirectă pe motiv de cetățenie rezultate din articolul 4 din TW, care ar trebui analizate în mod separat în ceea ce privește eventuala lor justificare.

59 În primul rând, ar fi plauzibil ca numărul persoanelor cu cetățenie diferită de cea olandeză, printre care se găsește un grup important de resortisanți turci, care nu vor mai avea dreptul la prestația complementară în temeiul TW deoarece nu mai au reședința în Țările de Jos, să fie superior persoanelor cu cetățenie olandeză care vor avea acest drept și care, cel mai adesea, au continuat să aibă reședința pe teritoriul olandez.

60 În această privință, justificările invocate de Regatul Țărilor de Jos pentru a pune capăt posibilității de transfer al prestației complementare plătite în temeiul TW ar consta în monitorizarea pretins problematică pentru verificarea situației personale și patrimoniale a beneficiarilor care nu au reședința în Țările de Jos, în finanțarea acestei prestații de la bugetul de stat, în dorința legiuitorului național de a reveni la prima vocație a asigurărilor sociale, și anume alocarea de subvenții rezidenților, precum și în natura specifică a TW, destinată să completeze o prestație de securitate socială pentru a atinge salariul minim în Țările de Jos.

61 În ceea ce privește condițiile monitorizării, instanța de trimitere subliniază existența unei convenții bilaterale încheiate cu Republica Turcia, care prevede posibilități de control în acest stat. Prin urmare, Centrale Raad van Beroep ridică problema în ce măsură alte rațiuni, legate în esență de motive de ordin financiar, pot constitui o justificare suficientă pentru diferența de tratament în cauză în litigiul cu care este sesizat.

62 În al doilea rând, ar exista o distincție indirectă pe motiv de cetățenie, în sensul că prestația complementară plătită intimaților din acțiunea principală a fost definitiv eliminată începând cu 1 iulie 2003 din cauză că persoanele interesate au reședința în Turcia, în timp ce aplicarea regimului tranzitoriu în vederea eliminării progresive a acestei prestații acordate persoanelor care au dreptul la aceasta și care au cetățenia unui stat membru al Uniunii și a anumitor state terțe, dar care au reședința pe teritoriul Uniunii, a început abia în anul 2007.

63 În acest context, Uwv ar fi susținut că distincția în cauză trebuie analizată prin prisma obiectivelor limitate ale acordului de asociere, care constau în realizarea graduală a liberei circulații a lucrătorilor turci și în consolidarea continuă și echilibrată a relațiilor economice dintre statele membre și Turcia. Prin urmare, nu ar fi posibil ca articolul 9 din acordul de asociere să aibă același conținut ca și cel conferit articolului 12 CE.

64 Cu toate acestea, instanța de trimitere are îndoieli că acest motiv constituie o justificare suficientă a diferenței de tratament constatate. Instanța de trimitere adaugă că, în cadrul interpretării articolului 9 din acordul de asociere, dorește deopotrivă să se edifice cu privire la elementele pertinente destinate să îi permită aprecierea conformității reglementării naționale în cauză cu drepturile fundamentale a căror respectare este asigurată de Curte, precum cele garantate de CEDO și de primul protocol adițional.

65 În aceste condiții, Centrale Raad van Beroep a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Având în vedere cuprinsul articolului 6 alineatul (1) [primul paragraf] din Decizia nr. 3/80 și obiectivul și natura Deciziei nr. 3/80 și ale acordului [de asociere], acest articol cuprinde o obligație clară și precisă a cărei îndeplinire sau al cărei efect nu este condiționat de vreun act ulterior, astfel încât această dispoziție poate avea un efect direct?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

a) În aplicarea articolului 6 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 trebuie să se țină cont într-un fel oarecare de modificările aduse Regulamentului nr. 1408/71, precum cele adoptate după 19 septembrie 1980 în raport cu prestațiile speciale cu caracter necontributiv?

b) Articolul 59 din protocolul adițional la acordul de asociere este relevant în acest sens?

3) Articolul 9 din acordul de asociere trebuie interpretat în sensul că se opune aplicării unei dispoziții legale a unui stat membru, precum articolul 4 a din TW din Țările de Jos, care determină un tratament diferit indirect pe motive legate de cetățenie,

— în primul rând, deoarece în acest fel numărul persoanelor cu o altă cetățenie decât cea olandeză, printre care un grup mare de resortisanți turci, care nu (mai) au dreptul la o prestație suplimentară întrucât nu mai locuiesc în Țările de Jos, este mai mare decât numărul persoanelor cu cetățenia olandeză și

— în al doilea rând, deoarece în acest fel prestațiile suplimentare pentru cetățenii turci care își au reședința în Turcia sunt eliminate începând cu 1 iulie 2003, în timp ce prestațiile suplimentare pentru persoanele cu cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene sau a anumitor [state] terțe, în măsura în care aceste persoane își au reședința pe teritoriul Uniunii Europene, sunt înlăturate (treptat) numai de la 1 ianuarie 2007?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

66 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 produce efect direct în statele membre.

67 Conform jurisprudenței constante a Curții, o dispoziție a unui acord încheiat de Comunitate cu o țară terță trebuie considerată ca având efect direct atunci când, având în vedere textul, precum și obiectul și natura acestui acord, aceasta conține o obligație clară și precisă care nu este condiționată, în privința executării sau a efectelor sale, de intervenția vreunui act ulterior. Aceleași condiții se aplică atunci când este vorba să se stabilească dacă dispozițiile unei decizii a consiliului de asociere pot avea efect direct (a se vedea printre altele Hotărârea din 4 mai 1999, Sürül, C-262/96, Rec., p. I-2685, punctul 60 și jurisprudența citată).

68 Având în vedere modul său de redactare, articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 consacră, în termeni clari, preciși și necondiționați, interdicția, în sarcina statelor membre, de reducere, modificare, suspendare, retragere sau confiscare a prestațiilor enumerate de această dispoziție pentru motivul că persoana care are dreptul la aceasta își are reședința în Turcia sau pe teritoriul unui alt stat membru decât cel în care își are sediul instituția responsabilă pentru plată.

69 După cum a subliniat în mod întemeiat Comisia Europeană, această normă prevede o obligație de rezultat precisă, respectiv interzicerea oricărei limitări impuse în ceea ce privește transferul drepturilor dobândite de resortisanții turci vizați de reglementarea unui stat membru. Astfel, o asemenea obligație poate fi invocată de un justițiabil în fața unei instanțe naționale pentru ca aceasta să înlăture dispozițiile contrare ale unei reglementări a unui stat membru, fără să se impună în acest sens adoptarea măsurilor de aplicare complementare (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Sürül, citată anterior, punctul 63).

70 Articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 are astfel o natură care îl diferențiază net de natura care caracterizează dispozițiile tehnice de coordonare a diferitelor legislații naționale în materia securității sociale, precum normele prevăzute la articolele 12 și 13 din aceeași decizie, care au fost în discuție în cauza care a determinat pronunțarea Hotărârii din 10 septembrie 1996, Taflan-Met și alții (C-277/94, Rec., p. I-4085), și în legătură cu care Curtea s-a pronunțat în sensul că nu au efect

direct pe teritoriul statelor membre atât timp cât Consiliul nu a adoptat măsurile complementare indispensabile de punere în aplicare.

71 Interpretarea care precedă nu este repusă în cauză de faptul că articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 precizează că interdicția clauzelor de reședință pe care o prevede produce efecte „[c]u excepția cazurilor în care prezenta decizie prevede altfel". Astfel, este suficient să se arate în această privință că această decizie nu prevede nicio derogare sau restricție de la interdicția clauzelor de reședință prevăzută în dispoziția menționată.

72 În plus, pentru motive identice celor enunțate la punctele 70-72 din Hotărârea Sürül, citată anterior, constatarea că articolul 6 alienatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 poate reglementa direct situația particularilor nu este contrazisă de examinarea obiectului și a naturii acordului de asociere, la care se raportează această dispoziție.

73 Rezultă că articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 stabilește o normă precisă și necondiționată suficient de operațională pentru a fi aplicată de o instanță națională și, prin urmare, susceptibilă să reglementeze situația juridică a particularilor.

74 Așadar, la prima întrebare trebuie să se răspundă că articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 trebuie interpretat în sensul că are efect direct, astfel încât resortisanții turci cărora li se aplică această dispoziție au dreptul de a o invoca direct în fața instanțelor din statele membre pentru a înlătura aplicarea normelor de drept intern care sunt contrare acesteia.

Cu privire la a doua întrebare

75 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea cuprinsă în articolul 4 a din TW, în măsura în care aceasta elimină beneficiul prestației complementare acordate în temeiul legislației naționale, din moment ce beneficiarii acestei prestații nu mai au reședința pe teritoriul statului respectiv.

76 În această privință, trebuie amintit că articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 consacră principiul interdicției clauzelor de reședință în ceea ce privește prestațiile de securitate socială pe care le menționează, în rândul cărora sunt cuprinse prestațiile de invaliditate în numerar.

77 Or, astfel cum rezultă din decizia de trimitere, părțile din acțiunea principală nu contestă că o prestație socială precum prestația complementară plătită în temeiul unui regim de asigurări sociale precum cel stabilit de WAO trebuie asimilată unei prestații de invaliditate în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (b) din Decizia nr. 3/80 și intră astfel în domeniul de aplicare material al articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din aceeași decizie.

78 În plus, este cert că intimații din acțiunea principală sunt resortisanți turci care au avut reședința și au lucrat în mod legal pe teritoriul unui stat membru. Ca urmare a exercitării unei activități salariate pentru o anumită perioadă, aceștia au dobândit dreptul la prestații sociale pe baza reglementării statului membru gazdă. În speță, a fost vorba despre o pensie de invaliditate, persoanele interesate nemaiavând capacitatea de a continua să lucreze, precum și despre prestația complementară prevăzută de TW, deoarece cuantumul pensiei la care aveau dreptul era inferior salariului minim. Aceste două prestații le-au fost efectiv plătite o anumită perioadă, inclusiv în Turcia,

unde au revenit, în conformitate cu articolul 39 alineatul (4) din protocolul adițional, care prevede posibilitatea de transfer al pensiilor pentru limită de vârstă, de invaliditate și al ajutoarelor de deces dobândite în statele membre.

79 În aceste condiții, intimații din acțiunea principală intră în domeniul de aplicare personal al articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 în calitate de lucrători cu cetățenie turcă care sunt beneficiarii prestațiilor de invaliditate, în numerar, dobândite în temeiul legislației unui stat membru și care au în prezent reședința în Turcia.

80 Trebuie adăugat că, după cum s-a arătat deja la punctul 71 din prezenta hotărâre, Decizia nr. 3/80 nu prevede nicio derogare sau restricție de la interdicția clauzelor de reședință prevăzută la articolul 6 alineatul (1) primul paragraf.

81 Având în vedere cele de mai sus, sunt îndeplinite toate condițiile cerute pentru aplicarea articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 în cazul unei situații precum cea din acțiunea principală.

82 Rezultă că resortisanții turci precum intimații din acțiunea principală pot să se întemeieze în mod legal pe articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 pentru a solicita ca prestația complementară pe care o primesc în temeiul WAO să le fie plătită în continuare în Turcia.

83 Constatarea de mai sus nu este afectată de împrejurarea că, în ceea ce privește o prestație socială precum prestația complementară, regimul prevăzut în prezent de Regulamentul nr. 1408/71 este diferit de cel pus în aplicare prin Decizia nr. 3/80.

84 Într-adevăr, Regulamentul nr. 1408/71 a fost modificat de la adoptarea Regulamentului nr. 1247/92. Astfel, de la intrarea în vigoare a acestui din urmă regulament, la 1 iunie 1992, prestațiile speciale în numerar cu caracter necontributiv din aceeași categorie cu prestația complementară au fost incluse expres în domeniul de aplicare material al Regulamentului nr. 1408/71, în temeiul articolului 4 alineatul (2a) litera (a) din acesta.

85 În plus, de la aceeași dată, Regulamentul nr. 1247/92 a inclus în Regulamentul nr. 1408/71 un nou articol 10a, care a introdus o excepție de la obligația de transfer al prestațiilor, prevăzută la articolul 10 alineatul (1) din acest din urmă regulament.

86 Pe de altă parte, Regulamentul nr. 647/2005 a adăugat TW, astfel cum a fost modificată în 2000 prin BEU, în lista din anexa IIa la Regulamentul nr. 1408/71, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1247/92, a prestațiilor speciale cu caracter necontributiv în sensul articolului 4a din Regulamentul nr. 1408/71, în privința cărora obligația de transfer prevăzută la articolul 10 din acest din urmă regulament nu se aplică, în conformitate cu articolul 10a din acesta.

87 Pe acest temei, Regatul Țărilor de Jos a recurs la eliminarea, în privința resortisanților Uniunii, a beneficiului prestației complementare prevăzute anterior de TW, din moment ce beneficiarii nu au reședința pe teritoriul olandez.

88 Cu toate acestea, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, o situație în care foști lucrători migranți turci care au revenit în Turcia continuă să beneficieze, în temeiul articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80, de o prestație socială precum prestația complementară, în timp ce aceasta este eliminată în privința resortisanților Uniunii care nu au reședința pe teritoriul statului membru care a acordat-o, nu poate fi considerată incompatibilă cu cerințele prevăzute la articolul 59 din protocolul adițional, potrivit căruia resortisanții turci nu trebuie să se afle

într-o situație mai avantajoasă decât cea a resortisanților Uniunii (a se vedea în acest sens, printre altele, Hotărârea din 19 februarie 2002, Soysal și Savatli, C-228/06, Rep., p. I-1031, punctul 61).

89 Astfel, pe de o parte, articolul 39 alineatul (4) din același protocol adițional prevede expres transferul în Turcia al anumitor prestații de securitate socială, printre care pensiile de invaliditate dobândite de lucrătorii de cetățenie turcă pe baza reglementării unuia sau a mai multor state membre.

90 Pe de altă parte, articolul 2 prima liniuță din Decizia nr. 3/80 cuprinde, în domeniul de aplicare al acesteia, lucrătorii turci care „au făcut obiectul" legislației unuia sau mai multor state membre, fără altă precizare, în timp ce, în privința membrilor familiei acestor lucrători, a doua liniuță a aceluiași articol 2 prevede că membrii de familie „au reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre".

91 În plus, aplicarea, în cadrul Deciziei nr. 3/80, a regimului în vigoare în temeiul Regulamentului nr. 1408/71 în ceea ce privește prestațiile speciale necontributive ar determina modificarea deciziei menționate, deși o asemenea competență este rezervată numai Consiliului de asociere, în conformitate cu articolele 8 și 22 din acordul de asociere.

92 În sfârșit, se impune constatarea că intimații din acțiunea principală au revenit în Turcia după ce au fost afectați de invaliditate în statul membru gazdă.

93 Or, în temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, un resortisant turc care a fost încadrat pe piața legală a muncii dintr-un stat membru în sensul articolului 6 din Decizia nr. 1/80 din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii, adoptată de Consiliul de asociere instituit de acordul de asociere, nu poate obține din această decizie

un drept de continuare a șederii pe teritoriul acelui stat după ce a fost victima unui accident de muncă care a determinat o incapacitate permanentă de muncă ce l-a îndepărtat definitiv de pe piața muncii (a se vedea Hotărârea din 6 iunie 1995, Bozkurt, C-434/93, Rec., p. I-1475, punctul 42).

94 În aceste împrejurări, nu se poate susține în mod valabil că persoanele interesate ar fi părăsit teritoriul statului membru gazdă conform propriei dorințe și fără motive legitime și că un asemenea comportament ar fi determinat pierderea drepturilor dobândite în temeiul asocierii CEE-Turcia (a se vedea printre altele Hotărârea din 4 februarie 2010, Genc, C-14/09, Rep., p. I-931, punctul 42).

95 Prin urmare, situația foștilor lucrători migranți turci precum intimații din acțiunea principală, în măsura în care au revenit în Turcia după ce au pierdut dreptul de ședere în statul membru gazdă din cauza faptului că au fost afectați de invaliditate pe teritoriul acestuia, având în vedere necesitatea aplicării articolului 59 din protocolul adițional, nu poate să fie comparată în mod util cu cea a resortisanților Uniunii, în măsura în care aceștia, în calitate de titulari ai dreptului la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre și care își mențin astfel dreptul de ședere în statul membru care acordă prestația în cauză, pe de o parte, pot alege să părăsească teritoriul acelui stat, pierzând astfel beneficiul acestei prestații, și, pe de altă parte, au dreptul de a reveni în orice moment în statul membru vizat (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 18 iulie 2007, Derin, C-325/05, Rep., p. I-6495, punctul 68, precum și Hotărârea din 22 decembrie 2010, Bozkurt, C-303/08, Rep., p. I-13445, punctul 45).

96 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală, acesta se opune unei reglementări a unui stat membru care, similar articolului 4 a din TW, elimină beneficiul unei prestații precum prestația complementară, acordată în temeiul legislației naționale în privința foștilor lucrători migranți turci, din moment ce aceștia au revenit în Turcia după ce și-au pierdut dreptul de ședere în statul membru din cauză că au fost afectați de invaliditate pe teritoriul acestuia.

Cu privire la a treia întrebare

97 A treia întrebare adresată de instanța de trimitere privește, în esență, într-o situație precum cea în cauză în acțiunea principală, efectul principiului egalității de tratament, astfel cum este consacrat la articolul 9 din acordul de asociere, care interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie „fără a aduce atingere dispozițiilor speciale care ar putea fi instituite [de Consiliul de asociere] în aplicarea articolului 8" din același acord.

98 Potrivit jurisprudenței Curții, articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80 constituie punerea în aplicare și concretizarea, în domeniul specific al securității sociale, ale principiului general al nediscriminării pe motiv de cetățenie, prevăzut la articolul 9 din acordul de asociere (a se vedea Hotărârea Sürül, citată anterior, punctul 64, Hotărârea din 14 martie 2000, Kocak și Örs, C-102/98 și C-211/98, Rec., p. I-1287, punctul 36, precum și Hotărârea din 28 aprilie 2004, Öztürk, C-373/02, Rec., p. I-3605, punctul 49).

99 Astfel cum rezultă din însuși modul său de redactare, articolul 3 alineatul (1) din Decizia nr. 3/80, în ceea ce îl privește, se aplică „fără a aduce atingere dispozițiilor speciale din decizia [menționată]".

100 Or, articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din aceeași decizie constituie o asemenea dispoziție specială, asupra domeniului căreia Curtea s-a pronunțat deja în cadrul primei și al celei de a doua întrebări.

101 Având în vedere cele de mai sus, la a treia întrebare trebuie să se răspundă că articolul 9 din acordul de asociere nu se aplică într-o situație precum cea în cauză în acțiunea principală.

Cu privire la cheltuielile de judecată

102 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

1) **Articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 a Consiliului de asociere din 19 septembrie 1980 de aplicare a regimurilor de securitate socială ale statelor membre ale Comunităților Europene în privința lucrătorilor turci și a membrilor familiilor acestora trebuie interpretat în sensul că are efect direct, astfel încât resortisanții turci cărora li se aplică această dispoziție au dreptul de a o invoca direct în fața instanțelor din statele membre pentru a înlătura aplicarea normelor de drept intern care sunt contrare acesteia.**

2) **Articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 3/80 trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală, acesta se opune unei reglementări a unui stat membru care, similar articolului 4 a din Legea privind suplimentele (Toeslangenwet) din 6 noiembrie 1986, elimină beneficiul unei prestații precum cea care completează pensia de invaliditate, acordată în temeiul legislației naționale în privința foștilor lucrători migranți turci, din moment ce aceștia au revenit în Turcia după ce și-au pierdut dreptul de ședere în statul membru din cauză că au fost afectați de invaliditate pe teritoriul acestuia.**

3) Articolul 9 din Acordul de asociere dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia, semnat la 12 septembrie 1963 la Ankara de Republica Turcia, pe de o parte, precum și de statele membre ale CEE și de Comunitate, pe de altă parte, și care a fost încheiat, aprobat și confirmat în numele acesteia din urmă prin Decizia 64/732/CEE a Consiliului din 23 decembrie 1963, nu se aplică într-o situație precum cea în cauză în acțiunea principală.

Semnături